

KUULEEKO TOIVAKKA?

OPAS NUORISOVALTUUTETULLE

ALKUSANAT

Moikka sä uusi nuorisovaltuutettu!

Huippua, että olet lähtenyt mukaan nuorisovaltuustotoimintaan. Teet tärkeää työtä monien nuorten puolesta ja opit matkan varrella varmasti paljon erilaisia taitoja, joita pystyt hyödyntämään monessa paikassa! Nuorisovaltuutettuna sinulla on oikeus ja samalla myös vastuu tuoda nuorten ääntä kuuluviin omassa kunnassa. Käytä siis valtaasi viisaasti ja vastuullisesti. Muista kuitenkin, että tämä ei ole liian vakavaa työtä ja hauskaakin kuuluu pitää!

Tämä opas on tehty osana opinnäytetyötä, jossa perustettiin Toivakkaan ensimmäistä kertaa ikinä nuorisovaltuusto vuonna 2017. Opasta on ollut mukana toteuttamassa liuta nuoria, kuten ensimmäiset toivakkalaiset nuorisovaltuutetut sekä Nuorten Ääni Keski-Suomessa -ryhmän edustajia.

Haluan kiittää jokaista, joka on ollut mukana luomassa tätä opasta; nuoria, Nuorten Keski-Suomi ry:n ja Toivakan kunnan työntekijöitä sekä Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto - Nuva ry:tä loistavista oppaista, joiden pohjalta tämänkin oppaan luominen on lähtenyt.

Tähän oppaaseen on kerätty tärkeimmät asiat uusille nuorisovaltuutetuille. Muista lukea myös toimintasääntö tarkasti, sillä siellä on vielä tarkemmin kirjattuna teidän säännöt ja tehtävät. Toivottavasti tästä on sinulle hyötyä ja pääset kiinni nuorisovaltuustotoimintaan!

Ja kaikista tärkein vinkki; pidä hauskaa ja nauti ikimuistoisista hetkistä nuorisovaltuutettuna!

Laura

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Alkusanat
- 2 Sisällysluettelo
- 3 Mikä ihmeen nuorisovaltuusto?
- 5 Lait nuorten kuulemisesta
- 7 Nuvan valinta, tehtävät ja kausi
- 9 Nuorisovaltuutettujen roolit ja tehtävät
- 11 Toivakkalaisten nuorten ajatuksia ja toiveita uudelle nuvalle
- 12 Toivakan kunnan hallintokaavio
- 13 Hyödyllisiä linkkejä
- 15 Lähteet
- 16 Omat muistiinpanot

Tekijä: Laura Saartoala

Taitto: Milla Lähtevänoja

Graafinen ulkoasu: Tiina Ilmavirta, PreWork

Kannen kuva: kuvapankkikuva

Kustantaja: Nuorten Keski-Suomi ry.

Julkaisu on osa Osallistuva nuoriso - osallistava kunta -hanketta, jota rahoittaa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Julkaistu 9/2017

NUORTEN
KESKI-SUOMI

Toivakka
Kasvaa kanssasi

Mikä ihmeen nuorisovaltuusto?

Nuorisovaltuusto (eli nuva) on nuorten oma vaikuttamiskanava Toivakassa. Nuorisovaltuusto pyrkii edistämään nuorten osallistumis-, vaikuttamis- ja toimintamahdollisuuksia ja on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Nuorisovaltuuston tarkoitus on saada nuorten ääni esiin Toivakassa ja toimia vaikuttamiskanavana nuorten ja päättäjien välillä. Eli juuri sinun tehtävä on edustaa Toivakkalaisia nuoria, jotta tulevaisuuden Toivakka olisi myös teidän nuorten näköinen!

Nuorisovaltuusto saa itse päättää omasta toiminnastaan, nuorisovaltuusto voi tehdä esimerkiksi aloitteita kunnanvaltuustolle, kirjoittaa kannanottoja tai mielipidekirjoituksia, järjestää tapahtumia ja toimintaa, tehdä yhteistyötä muiden kanssa (esim. järjestöt ja kunnan virkamiehet) ja vertaiskouluttaa muita nuoria.

Toivakan nuorisovaltuuston tarkoitus on

- edistää nuorten osallistumis-, vaikuttamis- ja toimintamahdollisuuksia Toivakassa
- olla nuorten vaikuttamiskanava heitä koskeissa asioissa
- vertaiskouluttaa muita nuoria osallistumaan ja vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin
- tuoda nuorten näkökulma esille kunnan päätöksenteossa
- toimia aktiivisessa vuorovaikutuksessa nuorten sekä nuorisotyöntekijöiden kanssa
- järjestää ja mahdollistaa päihteetöntä toimintaa nuorille yhteistyössä eri tahojen kanssa

Jokainen nuorisovaltuusto kuuluu johonkin Nuva ry:n piirijärjestöön. Piirijärjestöjä on yhteensä kymmenen ja Toivakan nuorisovaltuusto kuuluu Sisä-Suomen piiriin. Piirin hallitukselta voitte kysyä apua tai neuvoja, jos joku askarruttaa tai muuten mietityttää.

Nuorisovaltuustojen kattojärjestönä toimii Nuorisovaltuustojen Liitto Nuva ry ja heihinkin voi olla yhteyksissä nuvaan koskevilla asioilla!

Keski-Suomen alueella toimii mm. Nuorten Keski-Suomi ry, joka auttaa myös nuoria saamaan omaa ääntään esiin. Myös kunnan työntekijät ovat teidän apuna ja hyödynnettävissä, he tietävät eniten juuri Toivakan asioista. Eli apua löytyy läheltä ja kaukaa!

Lait nuorten kuulemisesta

Nuorisovaltuuston olemassaolo ja nuorten kuuleminen on kirjattu lakiin asti. Näitä tekstejä kannattaa hyödyntää, jos joku kyseenalaistaa teidän toimintaanne.

Kuntalaki 26 §

Nuorisovaltuusto

Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä (nuorisovaltuusto) ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Nuorisovaltuusto voi olla useamman kunnan yhteinen. Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa.

Koko lakiteksti: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150410>

Nuorisolaki 2 § Lain tavoitteena on

1) edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa

Nuorisolaki 24 § Nuorten osallistuminen, vaikuttaminen ja kuuleminen

Nuorten mahdollisuudesta osallistua ja vaikuttaa nuorisovaltuustossa tai vastaavassa nuorten vaikuttajaryhmässä säädetään kuntalain (410/2015) 26 §:ssä. Sen lisäksi, mitä tässä laissa tai muualla laissa säädetään, kunnan ja valtion viranomaisen tulee tarjota ja järjestää nuorille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa paikallista, alueellista ja valtakunnallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn tai heitä tulee muutoin kuulla mainituissa asioissa. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa.

Koko lakiteksti: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>

Nuvan valinta, tehtävät ja kausi

Nuorisovaltuuston valinta:

Toivakan nuorisovaltuustoon voidaan valita vähintään 5 ja enintään 15 jäsentä, joiden pitää olla vaalien aikaan 13-20-vuotiaita toivakkalaisia tai Toivakassa koulua käyviä. Nuorisovaltuuston toimikausi on kaksi vuotta, eli kahden vuoden välein pidetään vaalit, jossa valitaan aina uusi nuorisovaltuusto.

Nuorisovaltuuston kauden pääkohdat ja tehtävät:

Hallitus tekee kauden alussa toimintasuunnitelman, eli suunnitelman mitä tullaan tekemään, jonka nuorisovaltuusto hyväksyy kokouksessa. Toimintasuunnitelma päivitetään sitten vuoden päästä ajan tasalla ja hyväksytään uudestaan.

Hallitus tekee myös vuosittain kertomuksen toiminnastaan, johon kirjoitetaan mitä kaikkea ollaan tehty. Tämänkin nuorisovaltuusto hyväksyy seuraavassa kokouksessaan.

Tämän lisäksi nuorisovaltuusto on mukana valmistelemassa Toivakan kunnan talousarviota (eli seuraavan vuoden budjettia), johon nuorisovaltuutetut neuvottelevat tarvitsemansa rahamäärät. (Tämän takia kannattaa olla hyvin suunniteltu vuosi, sillä silloin on helpompi saada rahaa, kun voi kertoa mihin se menee.)

Nuorisovaltuutetun rooli on vastuullinen luottamustehtävä ja nuorisovaltuustoon saa kulumaan aikaa niin paljon kuin sinulla on sitä annettavana. Välillä tehtäviä on enemmän ja välillä taas vähemmän. On siis hyvä käydä läpi vuoden kiireisimmät ajankohdat, ettei tehtävää tule liikaa yhdelle hetkelle esimerkiksi koulun, harrastusten ja nuorisovaltuuston kautta.

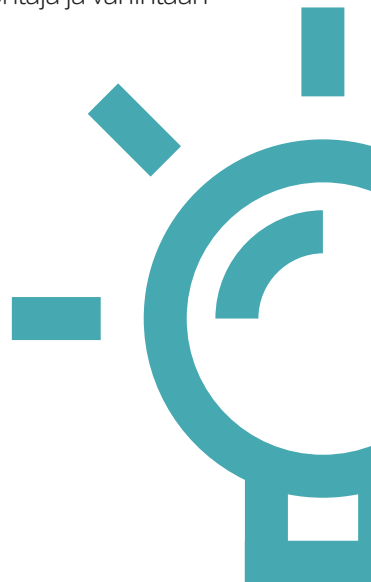
Hallitus:

Nuorisovaltuusto valitsee hallituksen järjestäytymiskokouksessa. Hallitukseen kuuluvat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri ja vähintään kaksi jäsentä. Hallitus vastaa, että kokouksissa kaikki sujuu hyvin ja muutenkin kaikista juoksevista asioista.

Kokoukset:

Uuden nuorisovaltuuston ensimmäinen kokous on nimeltään järjestäytymiskokous, jossa valitaan uusi puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri, tiedottaja, hallitus ja lautakuntien edustajat. Lisäksi voidaan luoda työryhmiä jotain tiettyä asiaa käsittelemään tai toteuttamaan.

Nuorisovaltuusto kokoontuu yleensä noin kerran kuukaudessa (paitsi kesällä vähemmän). Nuorisovaltuuston kokoukset ovat laillisia ja päätösvaltaisia, kun kokouskutsu ja asialista on lähetetty viisi päivää ennen kokousta ja kun kokouksessa on paikalla puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään kolme jäsentä.

Nuorisovaltuutettujen roolit ja tehtävät

Puheenjohtaja

- kutsuu nuorisovaltuuston koolle ja johtaa kokousta (sekä puheenjohtajistotyöskentelyä)
- on vastuussa esityslistan ja pöytäkirjan teosta
- huolehtii nuorisovaltuuston toimivuudesta, toiminnan laillisuudesta ja tasapuolisuudesta
- vastaa nuorisovaltuuston hallinnosta ja organisoii nuorisovaltuuston toimintaa
- oikeus päättää nuorisovaltuustoa koskevista yleisistä asioista
- tarvittaessa asettaa työryhmiä pienten ja kiireellisten asioiden hoitamista varten
- hyväksyy nuorisovaltuuston laskut yhdessä toimintaa ohjaavan kunnan viranhaltijan kanssa

Varapuheenjohtaja

- toimii puheenjohtajan sijaisena tämän ollessa estynyt
- hoitaa puheenjohtajan määräämiä tehtäviä
- Nuorisovaltuusto voi osoittaa varapuheenjohtajalle oman vastualueen nuorisovaltuuston toiminnasta

Sihteeri

- kirjoittaa esityslistat yhdessä puheenjohtajan kanssa ja välittää ne nuorisovaltuustolle sekä tarvittaessa kunnan toimielimille
- pitää pöytäkirjaa kokouksista, julkaisee sen sekä huolehtii asiakirjojen säilytyksestä

Viestintävastaava

- huolehtii sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta nuorisovaltuuston viestintäsuunnitelman mukaisesti
- pitää yllä nuorisovaltuuston sosiaalisen median kanavia ja tekee tarvittaessa yhteistyötä kunnan viestinnästä vastaavan työntekijän kanssa

Jäsenet

- osallistuu kokouksiin ja tilaisuuksiin
- osallistuu luottamustehtävänsä edellyttämiin kokouksiin ja muihin tilaisuuksiin (esim. lautakunnat)
- pitää yhteyttä nuorisovaltuustoon kuulumattomiin nuoriin sekä huolehtia heidän äänensä tulemisesta esiin kokouksissa

Valtuuston, lautakunnan tai työryhmän nuorisovaltuustoedustajan tehtävät

- osallistuu kokouksiin ja vie niihin nuorisovaltuuston ja kunnan muiden nuorten näkemyksiä sekä pitää huolen, että nuorisovaltuusto saa tietoja valtuuston, lautakunnan ja työryhmien käsittelemistä asioista

Toivakkalaisten nuorten ajatuksia ja toiveita uudelle nuvalle

Nämä ajatukset on kerätty keväällä 2017 järjestetyn kyselyn kautta. Kyselyyn vastasi 111 nuorta ja tässä on koottuna yleisimmät ajatukset. Kannattaa hyödyntää!

Mihin asioihin haluaisit nuorisovaltuuston vaikuttavan?

Harrastusmahdollisuuksiin

Nuorten vapaa-ajan toimintaan

Nuorten vapaa-ajan vieton tilojen edistämiseen mm. sisätiloja, nuorisotalo

Nuorten asioihin

Koulun ruokaan

Nuorten tapahtumiin

Toivakan jalkapallokentän maalit pitäisi vaihtaa isommiksi.

Kaikkeen

Minkälaista toimintaa/tapahtumia haluaisit nuorisovaltuuston toteuttavan?

Enemmän harrastuksia ja liikuntaa

Erilaisia urheilutapahtumia (esim. tanssikerho)

Nuorisotalo auki, kunnon aikataulut, hyvät tilat sinne ja hengailumahdollisuuksia

Kilpailuja

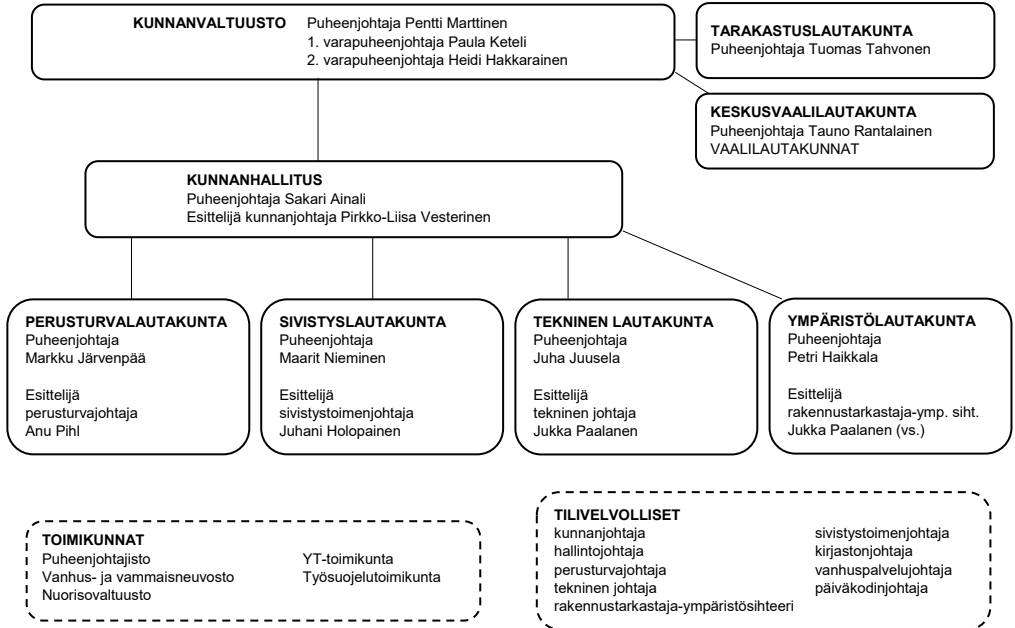
Kerhoja ja tapahtumia

Lisää ruokapaikkoja

Nuorien päiviä

Diskoja yläastelaisille

Toivakan kunnan hallintokaavio

Toivakan kunnan hallinto-organisaatio ©: Toivakan kunta 2017

Hyödyllisiä linkkejä

Jos joku asia jäi vielä mietityttämään tai haluat lisätietoa nuorten vaikuttamismahdollisuuksista, niin tässä sinulle muutama hyödyllinen linkki:

www.nuva.fi

Nuva ry:n sivuilta löytyy lisätietoja nuvatoiminnasta, ajankohtaisia tapahtumia ja koulu-
tuksia sekä lisää tietoa ja vinkkejä nuvatoimintaan.

www.vaikute.net

Vaikute.net on tietopankki nuoriovaltuustoista. Sieltä löytyy paljon tietoa muun muassa
vaikuttamisesta sekä kuntien ja valtion hallinnosta.

<http://vaikute.net/vaikuttajan-sanakirja/>

Täältä löytyy vaikuttajan sanakirja, sieltä kannattaa lukaista läpi yleisimmät ”vaikuttaja-
maailmassa” käytetyt sanat!

www.nuortenideat.fi

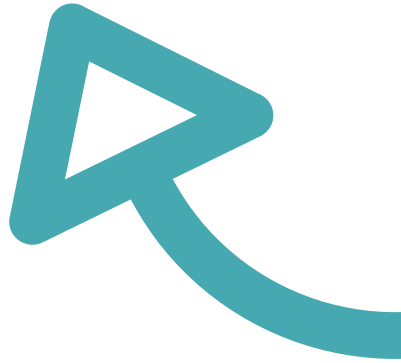
Näppärä sivusto, jonne voi perustaa oman käyttäjän teidän nuvalle. Sivustolle voi
kirjoittaa aloitteita, tehdä kyselyjä ja laittaa oma nuva näkyväksi. Kaikkiin aloitteisiin
vastataan aiheita koskevan tahon puolesta!

www.alli.fi

Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi järjestää nuorille suunnattuja tapahtumia ja toi-
mintaa, eli kannattaa olla korvat höröllä siihenkin suuntaan!

<https://urly.fi/OyV>

Tästä Nuva ry:n nuorisovaltuustotoiminnan arviointioppaasta löydä lisätietoja mm.
lautakunnista ja vaikuttamisesta kunnassa. Lisäksi oppaasta löydät mainioita keino-
ja oman nuorisovaltuuston toiminnan arviointiin esimerkiksi ensimmäisen kauden
jälkeen.

<https://www.youtube.com/watch?v=T6KwwkaGG-k>

Tässä esimerkki hyvistä kokouskäytännöistä, kannattaa vilkaista!

<https://www.youtube.com/watch?v=Ryyj55PRBSU>

Tässä kevennyksenä sitä, miten myös voi kokousta.

Toivakan omat linkit:

<http://www.toivakka.fi/hallinto>

Toivakan kunnan Hallinto-sivulta löydät esimerkiksi kunnanhallinnon strategian ja talousarviot, yhteystiedot ja vaali-infoa.

<https://urly.fi/NzM>

Toivakan kunnan asiakirjat, esimerkiksi kunnanhallituksen pöytäkirjat ja esityslistat.

<https://urly.fi/NzN>

Toivakan kunnan oma Youtube-kanava, josta löytyy esimerkiksi kunnanvaltuuston kokouksia.

Kunnan työntekijöiden sähköpostit ovat etunimi.sukunimi@toivakka.fi

Lähteet

Humeranta, Anna & Uosukainen, Kimi & Castrén, Verna & Myllymäki, Riitta 2016. Ohjeita nuorisovaltuuston perustamiseen ja toimintasäännön laatimiseen. Kuntaliiton verkkojulkaisuja. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.

Kuntalaki 2015/410. Annettu Helsingissä 10.4.2015.

Lohi, Santeri & Raunio, Senni 2012. Nuorisovaltuustotoiminnan arviointiopus. 1. painos. Helsinki: Suomen Nuorisovaltuusto Liitto – Nuva ry.

Nuorisolaki 2016/1285. Annettu Helsingissä 21.12.2016.

Nuortenideat.fi 2017. Internet-sivut. Viitattu 4.6.2017.

<https://www.nuortenideat.fi/fi/tietoa-palvelusta/1-Nuortenideatfi-vaikuttamispalvelu/>

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry 2017. Internet-sivut. Viitattu 18.7.2017.

<http://www.nuva.fi/mika-nuorisovaltuusto/>

<http://www.nuva.fi/liiton-esittely/>

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry / Vaikute 2017. Internet-sivut.

Viitattu 30.7.2017.

www.vaikute.net

<http://vaikute.net/vaikuttajan-sanakirja/>

Suomen nuorisoyhteistyö Allianssi 2017. Internet-sivut. Viitattu 30.7.2017.

<http://www.alli.fi/etusivu/>

Toivakan kunta 2017. Internetsivut. Viitattu 3.8.2017.

<http://www.toivakka.fi/hallinto>

Toivakan kunta 2017. Toivakan nuorisovaltuuston toimintasääntö.

”

Elämä ei ole odottamista, toivomista ja haaveilemista, se on tekemistä, olemista ja joksikin tulemista. Se on sitä mitä aiot tehdä sen jälkeen kun olet lukenut tämän.

— Mike Dooley